

NOTA

Tots els que vulgan rebre's Setmanari de L'IGNORANCIA p' es correu pòden escriure directament a sa Direcció, enviant per adelantat un trimestre.

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES DE TOTS ELS MALLORQUINS IGNORANTS

PUNTS DE VENTA
Y SUSCRIPCIÓ.

Can Gelabert,
Pas d'en Quint,
núm. 19.
Can Rotger,
Cadena de Cort
núm. 11.
Can Pèp Tous
Plassa de Cort,
núm. 14.
Can Planells,
Sindicat, 59.

A Palma, cada número ..... 0'05 cèn. pta.
A domicili. Es trimestre..... 0'65   "
Un any..... 2'60   "
Números atrassats..... 0'10   "

SONARÀ CADA DISSAPTE TANT SI TÉ VENT COM NO

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ: MOLINERS, 12.

Fóra Palma. Dins Mallorca. 3 mesos.... 0'85
1 any..... 3'25
Dins España... 3 mesos.... 1'00
1 any..... 3'50

NOTA INTERESSANT.—Tots els pagos son per adelantat, per evitá plets y questions.

NOVIHIS PER FORSA.

(ACABAMENT.)

Quant una mare no está cegada per cap preocupació ni per cap interés material, comprenem molt bé que veji els resultats des matrimoni molt primé y milló que sa fiya que tal vegada té els uys cubèrts de passió y enamorament.

Comprenem molt bé que quant una mare estima de bònveres y obehint no més qu' a sentiments morals y a preceptes religiosos puga fins a cert punt oposarsé a n' es casament de sa séua fiya. Però negám absolutament y no podem comprendre de cap manera qu' una mare que vulga casá sa fiya per s' interés miserable de sa riquesa tenga dret a imposarsé are ni may. Es concedí lo contrari seria negá no sòls sa llibertat sinó sa consciència, no sòls s' amor sinó sa felicitat.

Aquest despotisme de cèrtes mares hauria de desapareixe, y fins sa lley, quant arriba es cas d' una oposició decidida, permèt sàbiament qu' un Jutge entri, representant sa justícia mateixa, a dins sa familia per sostrèure a sa fiya que sòls ha trobat aculliment baix de sa lley. Y a n' aquest cas s' observa una còsa y es que sa lley no demana més qu' es consentiment, sense investigá els motius racionables ó no racionables d' els pares; observació que fa veure una vegada més qu' una mare no té dret d' oposarsé a sa séua fiya en res que sia voluntat clara y terminant séua, respecte a casaments.

Además, preguntau a totes aquestes mares si elles se casaren a n' es séu gust y quant eran joves si regoneixían aquest dret a n' els séus pares. La mitat vos contestarán que no. Ydò treguem sa derrera consequència diguent lo de Jesucrist: «si no están netes de pecat que no tiran sa primera pedra.»

Amb axó queda provat que no tenen dret.

No negám que totes no heu fassin per sa felicitat de ses fiyes, però concedim també qu' es pòden equivocá.

D' aquí se pòt molt bé dedubí, que sa fiya no té cap dever d' obehí a sa mare en aquesta questió de casament, per sa sencilla rahó de que sa mare no té cap dret a ferlè casá per fòrsa.

Allá ahont no hey ha dret no hey ha dever.

Axí heu diuen tots els missès que tenen es cap demunt es còll.

Are vé lo milló des sermó.

Donat es cas de que se duga a efecte es casament, ¿quina responsabilidad no contrèu devant Deu tant sa mare com sa fiya? Axó fins un cégo heu veu.

Es matrimoni a més d' essè sagrament es una institució social, principi y fonament de sa familia y tronch de sa bòn sàvia qu' ha de corre per totes ses distintes branques de sa societat humana. Si aquesta sàvia es borda, si aquest fonament es flux y no sòls flux sinó fals, ¿còm se pòt comprendre qu' es casament puga doná are ni may els resultats sanitosos y es profit que deu havè de doná? D' aquí provenen un sens fi de consequències que venen a reflectarsé demunt s' humanitat. Una fiya casada per fòrsa no pòt inspirá may a n' els séus infants aquell respecte y veneració a n' es séu pare, de sa manera còm heu pòt fé una fiya casada per pròpia voluntat. ¿Amb quins uys ha de mirá sa qu' es mare *per fòrsa* a n' els fruyts d' aquest amor *forsat*? Dirán que ses ilusions passen prest y qu' es temps tot heu compòn y que quant una jove arriba a cèrta edat comprèn es desbarat qu' hauria fet no obehint sa mare. Algunes n' hi ha qu' es tròban en aquest cas, però no totes ni la major part.

Y entrant de plè dins es cercle d' els sentiments humans. ¿Quantes llágrimes que no tenen prèu, quants de sospirs no arreballa a la pòbre nina un matrimoni per fòrsa! Si demá es una mártir, si tota sa séua vida es una esclava, ¿a ne qui donará sa culpa més qu' a sa mare? Además si es marit veu qu' ella no l' estima, per fòrsa ha de sospitá que n' estima un altre; y d' aquí surtan els infèrns y renòus diaris que per desgracia es repeteixan amb frequència dins

moltes families. D' aquí surtan els fiys mal educats p' es mal ecsemple d' els pares. Y d' aquí surtan finalment molts de *wascos* y *micos* tant per sa mare còm per sa fiya.

Moltes mares se pagan de s' apariència y s' ostentació y creuen qu' un jove en aná ben vestit, (ó molt *pollo* còm se diu a Ciutat) en dú grans anells y cadenes d' òr, en aná de balls y reunions, en fé papé (d' estrassa moltes vegades) devant tothom, en essè un jove de carrera (maldement no l' haja comensada ni pens comensarlè may), en essè d' una familia que du cotxo ó té moltes corterades de terra; ja es pensan locá amb un dit al Cèl. ¡Y quantes vegades ses levites nòves tornan jachs curts y lluhents, coló d' ala de mosca! ¡Quantes vegades els puros de l' Havana tornan capsetes d' Estanch! ¡Quantes vegades ses corterades tornan cortons y ses possessions pisets! ¡Quantes vegades sa carrera torna un empleo de quinze duros que no bastan per sofrir! ¡Quantes vegades ses conductes des metge se reduheixen a un parey de barcelles de blat anual!

Y axó son els *micos* que s' en duan ses mares. No seria lo pitjó axó si al cap y a la fi resultás es marit un hòmo de bé. ¡Quantes vegades aquella política y compliment fi d' els *pollos* es torna en flastomies! ¡Quantes vegades aquell volè partí un caramèllo amb sa mare ó sa fiya quant festeljan torna un *derroche* amb so menjá! ¡Quantes vegades aquella copa d' anissat *begut per fòrsa* (llenguatge d' ells) es torna una borraixera contínua que los deshonna y los dú a la mòrt!

Y llavò després de casats, llavò vé es penediment y es refran «Quant sa fiya es casada llavò tot son partits.»

Devant Deu y tot lo mon una mare contrèu una responsabilidad que may se lleva de demunt. Sa fiya ha estat una mártir, sa fiya ha estat desgraciada y totes ses llágrimes que brillan a n' els séus uys al besá els infants, han d' essè per fòrsa gotes de fèl per sa mare.

Matrimoni amb amor es sagrament, matrimoni sense amor pòt essè fins un crimen.

Aquest amor ha d'essè pur, sant y segons sa lley de Deu y *solament* aquest pòt dú à sa felicitat des matrimoni; tot amor fals, tot capritxo injustificat, tota bena d'interés conduheix per fòrsa à sa desgracia.

Son y seràn sempre pròves d'axò tots els matrimonis fets entre *novihis per fòrsa*.

BEL.

DESENGAÑY

D' UN ESTRAVIAT DE SA REL·LIGIÓ.

¿Que s' ha fet de l'alegría que tenia essent petit?
¿Que s' han fet aquelles ditxes que gosava? ¿j' han finit?

¿Còm es qu' are sempre, sempre tench mon còr funest y trist?
¿Còm es qu' ara sa méua ombra me causa horror si la mir?

¡Ay de mí! Jò hé puch riure; però may deix de sentí els batechs del còr que 'm diuen: «Pena, pena mes,» seguit.

Res m'alegra y m'aconsòla, res tròb que 'm fassa felís: tot m'espanta, tot m'endòla, tot quant veïtx me fa entristir.

¡Ay de mí! ¿Qu'es lo que 'm passa?
¿Que sent à dins lo méu pit?
¡Ay! sent un fòch que me crema, qu' afligeix mon esperit!

¿Que serà que tots els vespres fantasmes negres somiy que 'm tiran fletxes enceses y m' atravessan lo pit?

¿Y perquè amb còrdes me ferman y amb elles me fan seguir diguentmè amb veu tenebrosa: «Nòitros som els téus amichs?»

¡Ah! ¿serà que per ventura amb aquests sòmils m' avís?
¿Serà per ferme comprendre qu' els amichs m' están trahint?

¿O serà per ferme veure que m' han duyt per mal camí y qu' han estat sos conseys fletxes de fòch à mon pit?

Oh, Deu del Cèl, coneix ara qu' en veritat és axí: desde es moment que vaitx pèrdre la fè cristiana, he patit.

¿Y son ells que me robaren aquest tresòr benehit y que 'n revanxa escamparen dins lo méu còr un veri!

¡Ah, amichs dolents de la tèrra, de la méua honra botxins, robadors de ma alegría, Siau per mí malahits!

Y jò que sempre escoltava sos conseys, ¡tonto de mí! essent uns hòmos tan cegos que no venen lluny dos dits.

Ses costums relligioses les me feren averrí, y d' altres m' en feren prendre, que lo méu còr han podrit.

Me feren cobrá gran òdi à m' espòsa y à mos fiys, y amistat amb altres dònes que m' han deixat destruhit.

Me feren cobrá també rabi y envèja à n' els richs. ¿Y qu' he goñat amb tals còses? Essé més pòbre y més vil.

Y ara els hòmos de ca-séua en veurèm fujan de mí, y tots els més calaveres se demòstran molt amichs.

¿Y amb aquestes coneixènses he d' está fins à morí?
No, no, ja s' han acabades; no les vuy entorn de mí.

Desd' ara jò d' ells m' apart, còm amichs los desprecibi, y còm à germans que son la fè en Deu sòls los desitx.

¿Quina mudansa tan gròssa qu' hey ha haguda dins mon pit!
¡Sent un aygo que m' apaga aquell fòch tan malahit!

Gracies vos don, joh, Deu meu!
Gracies vos don, mercès mils.
Per havermè despertat d' aquell sòmils intranquil.

Y ara amb cristiana venjansa amb còr humil vos suplich qu' à tots ells los desperteu donantlòs vertadé avis.

Aquí 'm tenui plè de llágrimes, perdó de Vos necessit: heus promèt qu' ántes de pèrdre la fè en Vos, me vuy morí.

Perque quant venga aquell' hòra que 'm fuji mon esperit puga pegá sa volada cap al vòstro paradís.

FEROSTAS.

S' HOSTALET D' EN CAÑELLAS.

Ara fa vint añs que s' Hostalet era una petita possessió situada un quart lluny de Ciutat à sa carretera d' Inca amb una casa baixa de pagès y vuyt corterades de tèrra sembrada d' ametlés y figueres, que no bastavan per la vida d' una pòbre viuda qu' hey vivía còm à propietaria y qu' era mare de cinch infants. La pòbre era ja veyà y abans de

morí va fé cinch parts d' aquella possessió, una per cada infant, procurant que totes confrontassen à sa carretera, y los entregá sa tèrra. Cada infant procurá fé una ó dues cases à sa carretera, deixant un pas per podè entrá dins sa tèrra à conrarla. Aquests cinch passos foren després ses entrades de cinch carrés, quant tots ells resolgueren vendre sa tèrra en trasts per fé casetes de recreo. Sa via férrea passava per sa part de darrera y es veynat des carril continuá aquells carrés fins à sa via, creuantlòs amb un altre carré que los atravessás à tots. Per sa séua part els cinch germans de s' Hostalet també señaren un' altre travesia per aná d' un carré à s' altre, y à poch à poch tot aquell terré s' omplí de cases.

Uns quants protestants vejent que no hey havia Iglesia, y sí un Cassino y varies tavernes, volgueren evangelisá aquest caseriu y lo que lograren va essé despertá es sentiment relligiós des vecindari que va resòdre edificá una petita iglesia, la qual van acabant ja à petites sempentes, després d' haverhí dit sa primera missa ara fa uns quatre ó cinch añs. Es dia del Ram passat va essé es primé dia que d' aquesta iglesia sortí una processó per recorre tots aquells carrés y demostrá d' una manera pública y solemne sa relligiosidat qu' anima tot aquell vecindari y sa confiansa que tenen ea que Deu los donará à tots prosperidat. Tant aquesta processó còm sa funció que després se celebrá dins de la Iglesia, foren molt lluhides, havent estrenat sa música composicions nòves de acreditats professors. Ara falta qu' es Cassino que tenen qu' es un edifici notable se converteixca prest amb una escola ahont tota aquella jovenèa aprenga de lletgi y escriure y els rudiments de les ciències necessaries per ferlòs uns hòms menestrals.

¡Deu fassa que prest heu vejèm!

PEP D' AUBEÑA.

LA REDENCIÓ.

Imitació del himne *PANGE LINGUA GLORIOSI*.

Per tot amb gran alegría
Canta lo bòn cristiá,
La victòria qu' alcansá
Jesús en la Creu un dia.

Condolit de s' hòmo el veu
Mòrt baix l' arbre del pecat,
Y sa vida li ha tornat
D' un altre arbre qu' es la Creu.

De Luzbel la traydoria
Molt burlada se quedá,
Quant Cristo li arrancá
La prèsa que fòrt tenia.

Quant el temps se va cumplí
El Fill de Deu devallá
Del Cèl y se va encarná
Per podernos redimí.

Petitonet el veureu
Aquell qu' à n' el Cèl no cap
Embolicat dins un drap
Cresquent per morir en Creu.

Cumplits los trenta tres añs
Aquest Cordero sagrat
Fonch à son Pare inmolat
Per pagá nòstros engaños.

Li daren à heure fèl;
Son còs quedá traspasat;
De la llaga del costat
Sortí llum que mos dú 'l Cèl.

Les téues rames inclina
¡Oh Cren, arbre portentós!
Lo téu sant fruyt donamós
Qu' es del pecat medicina.

Tú ets l' arca salvadora;
El qui en tú s' abraçarà
De segú que no es perdrá
Dins esta vall pecadora.

Y vos, Santa Trinitat,
Pare, Fill y Esperit Sant;
Feys que visquem alabant
La vòstre suma bondat.

MESTRE GRINOS.

LA RESURRECCIÓ DE JESUCRIST

(Imitació de la sequencia *VICTIMÆ PASCHALI*.)

¡Oh, Cordero innocent!
per nosaltres inmolat,
ja vos veym resucitat
amb majestat imponent.

Mercè à vòstron sufriment,
nos veym ara redimits;
altre vòlta fets amichs
de Deu Pare omnipotent.

La mòrt envalentonada
pensava triunfá de Vos;
però 'vuy al miravós
se queda molt humillada.

Magdalena amb gran dolor
son Deu anava à cercá
per tornarló embalsamá,
y el veu plè de resplandor.

Un àngel vestit de blanch
li mòstra los séus vestits
qu' encara estavan teñits
amb sa séua pròpia sanch.

Plè de glòria immortal
als Apòstols visitá
y à tots los aconsolá
amb cariño paternal.

MESTRE GRINOS.

XEREMIADES.

Don Francesch Rosselló. President digníssim des *Círculo Mallorquí*, tengué s' amabilitat de convidarmós à n' es Concert Sacro que se va cantá el diumenge passat à sa vetlada.

Sentim que ses curtes columnes des nòstro setmanari no mos permeten doná una llarga ressenya de sa funció que res deixá per desitjá còm totes ses reunions que sòl doná aquesta Societat. Bastará dirvos que va essé una funció molt concorreguda, molt agradable, molt ben disposta y de gran llubiment per sa Societat y per tots els señós y señoretas que hey prengueren part.

Donám les gracies à son President p' es bòn rato que mos proporcioná amb sa séua invitació y desitjam que no sia sa derrera.

* *

Els hòmos veys no havian vist may un temps tan crú, ni tan plové, ni tan llampetjadó còm es que va fé dijòus decapvespre. Desharatá sa processó y ses Cases Santes tengueren pòques visites ferm, perque no hey havia qui anás p' el mon. Ahí, Divèndres Sant dematí, seguía ploguent y ben carregat el Cèl; y els carrés còm à sopes escaldades.

* *

En bòn Divèndres Sant hem vist trajiná carros per dins Ciutat, quant à fóra Mallorca ni els ferro carrils fan trens en semblant día.

¡Oh tempora! ¡oh mores! Que vol dí en mallorquí:

¡Jò tench pòr d' els mòros!

* *

Hey ha qualche vila dins Mallorca, ahont no está cap mica en práctica sa màxima cristiana de perdoná als nòstros inimichs y de fé bé à n' aquell que mos fa mal; ans al contrari sa venjansa es una arma corrent y ensalsada y hasta llegítimament entronisada, y s' egoisme y es ròbo, s' estafa, sa mentida, y altres delictes son virtuts sempre que se fasan baix de la capa de sa religió, y salvant ses apariències.

Qu' axò succeheixca no heu estrañám perque ses persones qu' haurian de doná à coneixe à tothom sa paraula de Deu, may fan cap doctrina à n' es pòble, y de aquí naxen la major part d' aquests mals que si no s' hi pòsa remey, prònte, serán causa de sa ruina de sa població. Y no hey poseu cap dupla. Es la veritat que vos dich y predich còm à derré día de sa Corema; y sino deixau fé es temps y veureu còses.

* *

Cada dia, un poch abans d' arribá es derré tren, una partida d' atlòts solen

prendre per son conta s' Estació des carril y allá jugan y fan renòu molestant ses persones que van à esperá qualcú, y no hey ha cap Municipal que los diga res, ni que solament se deix veure per aquells redòls.

Convendría que n' hi hagués qualcun qu' hey fés una mica d' ombra per evitá molèstias à ses persones que ja los ha fuyt sa juguera.

* *

De cèrt temps en aquesta part succeheixen ròbos misteriosos à Ciutat que fan está amb sos cabeys drets.

Es derré d' aquests se va fé à n' es carré de l' Estrella, d' hont sense rompre cap pañy ni esbucá cap calaix varen trèure devés deu duros en *fèrro y plata* deixant su devòra cubèrts de plata y altres albaques.

Els lladres ningú sap qui son; de mòdo que l' amo d' els cèntims haurá d' estreñersé es cap y fersé contes qu' ha jugat à la Loteria y no ha trèt..... ni sisquiera els doblés de sa butxaca.

Si visquessem à altre part podriam dí ¡còses d' España! però còm som à Mallorca, cada qual pòt dí lo que li pareixca.

* *

P' el terme de Manacor caygué la setmana passada una gelada mascle que no va deixá ni faves, ni amellons, ni uys vius à ses viñes y parres, que ja havian trèt. Donava llástima es veure aquell gran fracás.

Aquesta gelada la veyan vení es vespre abans y ningú tractá de fé res per salvá sa cobita.

A fóra Mallorca s' en haurian anat à ferhí fum dins ses viñes y à posá en òbra altres remeys qu' están acreditats. Però à Mallorca, els pagesos més mos estimám ocuparmós de llevarmós sa pell uns à n' els altres y de fundá per aquest fí moltes societats amb nòms estrambòtichs del Engaño, y del Embut, y del Modus-Vivendi, y de la Dinamita, etc.; que tractá de fé un bé general à tot el país y beneficiós à nòstros mateixos.

* *

Hem vist qu' à Manacor están fent una plassa per vendre verdures y fruytes.

Mos agrada molt aquesta millora que reclamava ja imperiosament el séu vecindari, perque ses pòbres plasseres y madones havian d' ampará s' aygo ó es sòl per podè vendre ses séues hortalses; però no mos agrada massa ni es punt ahont l' han colocada ni sa forma pòbre y raquíca qu' han donada en aquell cobertis.

Creym que si s' haguessen près sa molèstia de consultarhó à qualche persona artística de fóra vila, haurian pogut fé una còsa milló y més econòmica.

